

Lakiosasto

24.6.1993

Työeläkelaitoksille

TYÖSUHTEEN AUTOMAATTINEN KATKAISU

Eläketurvakeskus on lähettänyt yleiskirjeen A 21/93 liitteenä hallituksen esityksen joustavaa eläkeikäjärjestelmää koskevan lainsäädännön tarkistamiseksi (HE 26/1993 vp.). Esitys sisältää muun muassa ehdotuksen työsuhteen automaattisesta katkaisusta. Ehdotuksen mukaan 54 vuotta täyttäneiden työntekijöiden TEL-työsuhteeseen tehtäisiin automaattinen katkaisu, kun työsuhde on jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään kymmenen vuotta. Tällä ehkäistään eläketurvan heikentyminen, vaikka ansiot työnteon jatkuessa myöhemmällä iällä alenisivatkin.

Lait tulevat voimaan 1.1.1994 ja ne lähetetään eläkelaitoksille erillisen yleiskirjeen liitteenä heti, kun ne on vahvistettu.

Tässä yleiskirjeessä annetaan TEL-työsuhteen automaattista katkaisua koskevat soveltamisohjeet. Ohjeet on käsitelty Eläketurvakeskuksessa toimivassa tulkintaryhmässä, jossa ovat jäseninä myös eläkelaitosten edustajat.

ELÄKETURVAKESKUS

Pentti Koivistoinen

Helena Tapio

Lakiosasto

24.6.1993

TYÖSUHTEEN AUTOMAATTINEN KATKAISU

1	JOHDANTO	1
2	UUDET SÄÄNNÖKSET	1
3	AUTOMAATTISEN KATKAISUN EDELLYTYKSET	2
4	KATKAISUN AJANKOHTA	3
5	AUTOMAATTISEN KATKAISUN JÄLKEEN ERI TEL-TYÖSUHDE	4
	5.1 Automaattisesti katkaistun työsuhteen käsittele-	
	minen poikkeuksellisesti yhdenjaksoisena	4
	5.2 SITO-päätös	4
	5.3 Erillisten työsuhdejaksoiden eläkkeet	5
6	ELÄKKEIDEN VERTAILU	5
	6.1 Ansaittujen eläkkeiden vertailu katkaisun jäl-	
	keisen työsuhdejaksoiden päättyessä	5
	6.2 Eläkkeiden vertailu eläketapahtuman sattuessa	7
7	TEL:n 7 §:N 2 MOMENTIN SOVELTAMINEN JA AUTOMAATTINEN KAT-	
	KAISU	8
	7.1 Erillisten työsuhdejaksoiden eläkepalkan harkin-	
	nanvarainen tarkistaminen	9
	7.2 Yhdenjaksoisena pidettävän työsuhteen eläkepalk-	
	kan harkinnanvarainen tarkistaminen	9
8	TEL:n 2 §:N 3 MOMENTIN MUKAINEN TEKNINEN KATKAISU JA AUTO-	
	MAATTINEN KATKAISU	12
9	SOVELTAMISALA JA VOIMAANTULO	14

LIITTEET

Esimerkki TEL:n 7 §:n 2 momentin soveltamisesta työsuhtejaksoiden eläkepalkkaa laskettaessa (liite 1)

Esimerkki TEL:n 7 §:n 2 momentin soveltamisesta yhdenjaksoisena pidettävän työsuhteen eläkepalkkaa laskettaessa (liite 2)

Lakiosasto

24.6.1993

TYÖSUHTEEN AUTOMAATTINEN KATKAISU

1
JOHDANTO

Tutkimusten mukaan palkkakehitys yleensä hidastuu vanhemmalla iällä. Palkan alenemisen syynä saattaa olla työtaitojen tai voimien soveltumattomuus muutuneisiin vaatimuksiin, siirtyminen kuntoutuksen tai koulutuksen jälkeen toisenlaiseen työhön työkyvyn odotettavissa olevan alentumisen vuoksi tai jokin muu syy. Jos seurauksena työnteon jatkamisesta on eläkkeen heikkeneminen, halukkuus eläkkeelle siirtymiseen kasvaa. Varsinkin pitkässä työsuhteessa on työntekijän edun mukaista saada työsuhde katkaistuksi kahdeksi erilliseksi työsuhteeksi. Tällöin ansioiden aleneminen ei heikennä koko työsuhteesta ansaittavaa eläkettä.

TEL:n uusi säännös työsuhteen automaattisesta katkaisusta ehkäisee eläketurvan heikentymisen, vaikka ansiot työnteon jatkuessa myöhemmällä iällä alenisivatkin.

Uuden säännöksen mukaan 54 vuotta täyttäneiden työntekijöiden TEL-työsuhteeseen tehdään automaattinen katkaisu, kun työsuhde on jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään kymmenen vuotta. Työsuhteesta lasketaan eläke sekä yhdenjaksoisen työsuhteen että katkaisussa syntyneiden työsuhdejaksojen perusteella. Se, kummalla tavalla laskettuna ansaittu eläke on suurempi, määrää katkaistun työsuhteen eläkepalkan määräytymistavan.

Vastaava säännös tulee myös MEL:iin sekä julkisen sektorin eläkelakeihin.

2
Uudet säännökset

Työsuhteen automaattista katkaisua koskevat säännökset ovat TEL:n 2 §:n 5 - 6 momentissa ja 7 §:n 1 momentin 3 virkkeessä. Säännökset ovat seuraavan sisältöiset:

TEL:n 2 §:n 5-6 mom

"Työsuhde, joka on jatkunut vähintään kymmenen vuotta sen vuoden loppuun mennessä, jonka aikana työntekijä on täyttänyt 54 vuoden iän, päätetään sanotun vuoden lopussa. Jollei työsuhde ole edellä mainittuna ajankohtana jatkunut kymmentä vuotta, se päätetään sen vuoden lopussa, jona kymmenen vuotta täyttyy. Työsuhdetta ei kuitenkaan päätetä enää sen vuoden jälkeen, jonka aikana työntekijä täyttää 62 vuotta. Työntekijän jatkaessa työntekoaan hänen katsotaan olevan uudessa työsuhteessa. Työsuhdetta ei kuitenkaan katkaista, jos työntekijän palkka on katkaisun jälkeisessä työsuhteessa alentunut sellaisen poikkeuksellisen syyn johdosta, joka on ilmaantunut ennen työsuhteen tässä momentissa tarkoitettua päättämistä, ja jos TEL:n 7 §:n 2 momentin soveltamisen edellytykset tällöin täyttyvät.

Lakiosasto

24.6.1993

Sen estämättä, mitä 3 - 5 momentissa säädetään työsuhteen päättymisestä, katsotaan työsuhteen jatkuneen yhdenjaksoisena 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua vuoden aikaa laskettaessa sekä 4 §:n 4 momenttia ja 12 §:ää sovellettaessa.

TEL:n 7 §:n 1 mom 3 virke Jos työsuhde on päätetty 2 §:n 5 momentin nojalla, katsotaan sen kuitenkin tätä momenttia sovellettaessa jatkuneen yhdenjaksoisesti, jos eläkkeen määrä siten laskettuna on suurempi.

Säännöstä työsuhteen automaattisesta katkaisusta sovelletaan 1.1.1994 alkaen. Automaattinen katkaisu voidaan näin ollen tehdä ensimmäisen kerran 31.12.1994.

Kun tässä yleiskirjeessä puhutaan katkaistusta työsuhteesta, tarkoitetaan sillä sitä yhdenjaksoista työsuhdetta, johon on tehty katkaisu. Katkaistun työsuhteen ensimmäistä jaksoa kutsutaan katkaisua edeltäneeksi työsuhdejaksoksi ja jälkimmäistä katkaisun jälkeiseksi työsuhdejaksoksi.

Yleiskirjeen laskuesimerkeissä on otettu huomioon 1.1.1994 voimaantulevat eläkkeen laskentaa koskevat muutokset.

3

AUTOMAATTISEN KATKAISUN EDELLYTYKSET

Työsuhteeseen tehdään aina automaattinen katkaisu, jos 54 - 62-vuotiaan työntekijän TEL-työsuhde on jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään kymmenen vuotta. Sekä työntekijän ikää että työsuhteen kestoa koskevien edellytysten tulee olla olemassa.

Automaattista katkaisua ei tehdä ennen sitä kalenterivuotta, jonka aikana työntekijä täyttää 54 vuotta eikä sen kalenterivuoden jälkeen, jonka aikana työntekijä on täyttänyt 62 vuotta. Katkaisua ei tehdä enää 62 vuoden jälkeen, koska näin muodostetulla lyhyellä työsuhteella lähellä eläkeikää ei ole eläketurvan kannalta olennaista merkitystä.

Automaattisen katkaisun edellytyksenä oleva kymmenen vuoden aika lasketaan TEL-työsuhteen rekisteröidystä alkamisajasta riippumatta siitä, onko tämä aika eläkkeeseen oikeuttavaa aikaa esimerkiksi siitä syystä, että työsuhde on jatkunut eläkkeen kanssa rinnakkain.

Jos työsuhteeseen on tehty TEL:n 2 §:n 3 momentin mukainen tekninen katkaisu, automaattisen katkaisun edellyttämä kymmenen vuoden aika lasketaan teknisestä katkaisusta alkaen (tarkemmin kohdassa 8).

Lakiosasto

24.6.1993

4

KATKAISUN AJANKOHTA

Eläkelaitos katkaisee vähintään kymmenen vuotta jatkuneen TEL-työsuhteen automaattisesti sen vuoden lopussa, jonka aikana työntekijä on täyttänyt 54 vuotta. Jos työsuhde ei ole vielä sinä kalenterivuonna, jona työntekijä täyttää 54 vuotta, jatkunut kymmentä vuotta, katkaistaan työsuhde vasta sen kalenterivuoden lopussa, jona tämä kymmenen vuoden edellytys täyttyy.

Jos työsuhde on alkanut tammikuun 1 päivänä ja se on joulukuun viimeiseen päivään mennessä jatkunut kymmenen vuotta, automaattinen katkaisu tehdään joulukuun viimeiseen päivään.

Katkaisu tehdään sellaiseen TEL-työsuhteeseen, joka jatkuu edelleen ao. vuoden lopussa. Mikäli työsuhde tosiasiallisestikin päättyy vuoden lopussa, se päätetään normaalisti.

Työsuhde katkaistaan automaattisesti joulukuun viimeiseen päivään, vaikka työntekijä olisi vuoden lopussa palkattomalla lomalla. Jos myöhemmin käy ilmi, että työsuhde on TEL:n tarkoittamalla tavalla päätynyt jo ennen vuoden loppua esimerkiksi yli vuoden jatkuneen palkattoman loman vuoksi, työsuhde päätetään normaalisti siihen päivään, jolta työntekijälle viimeksi maksettiin palkkaa. TEL:n 2 §:n 5 momentin säännökset eivät muuta aikaisemmin annettuja TEL-työsuhteen päättämistä koskevia ohjeita. (Yleiskirje A 16/92, Työsuhteen yhdenjaksoisuus työeläkelaeissa.)

Katkaisukohdan ajoittaminen kalenterivuoden loppuun johtuu siitä, että työsuhteen katkaisuun ja eläkepalkan laskemiseen tarvittavat tiedot saadaan vuoden lopussa joustavasti vuosi-ilmoitusliikenteestä eikä uutta ilmoitusmenettelyä tarvita.

Työsuhde- tai henkilötietoihin mahdollisesti tulevien korjausten vuoksi myös työsuhteeseen tehdyn automaattisen katkaisun ajankohtaa saatetaan joutua tarkistamaan. Tällaisia korjauksia ovat esimerkiksi työsuhteen alkamisajankohdan tai työntekijän syntymäajan muuttuminen.

Lakiosasto

24.6.1993

5

AUTOMAATTISEN KATKAISUN JÄLKEEN ERI TEL-TYÖSUHDE

Automaattisen katkaisun jälkeen katkaisua edeltävää työsuhdejaksoa pidetään erillisenä, itsenäisenä TEL-työsuhteena ja katkaisun jälkeen jatkuvaa työsuhdetta uutena TEL-työsuhteena. Eläketurva määräytyy näistä työsuhdejaksoista kuten kahdesta erillisestä TEL-työsuhteesta.

Katkaisun jälkeisen työsuhdejakson alkamispäivä on tammikuun 1. päivä, vaikka työntekijä olisi silloin palkattomalla lomalla. TEL-työsuhteen on kuitenkin pitänyt jatkua tänä aikana. Jos myöhemmin käy ilmi, että vuoden vaihteen aikana jatkunut palkaton jakso on kestänyt yli vuoden, poistetaan katkaisu ja TEL-työsuhde päätetään normaalisti viimeiseen päivään, jolta työntekijälle maksettiin palkkaa.

Katkaisu poistetaan, jos työsuhde päättyy ennen kuin se on katkaisun jälkeen jatkunut vähintään kuukauden. Sen sijaan katkaisu jää voimaan, vaikka työsuhde päättyisi tai eläketapahtuma sattuisi heti sen jälkeen, kun katkaisun jälkeinen työsuhdejakso on jatkunut vähintään kuukauden.

Työsuhdejaksot ovat erillisiä, itsenäisiä TEL-työsuhteita myös silloin, kun on kysymys tulevan ajan liittämistä, uimissäännöksestä, tasoituspalkan laskemisesta ja osa-aikaeläkettä myönnettäessä vaikiintuneen ansiotason määrittämisestä.

5.1

Automaattisesti katkaistun työsuhteen käsitteleminen poikkeuksellisesti yhdenjaksoisena

Katkaistua työsuhdetta pidetään yhdenjaksoisena rajoitussäännöstä (TEL:n 4 §:n 4 momentti) sovellettaessa (Yleiskirje A 23/91, Työkyvyttömyyseläkkeet kohta 7.2.3.). Katkaistua työsuhdetta pidetään yhdenjaksoisena myös silloin, kun lasketaan TEL:n 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua yhteensovitusperusteen yhden vuoden rinnakkaisuusaikaa (Yleiskirje A 29/93 Yhteensovitus, kohta 3.2.)

Samoin työsuhdetta pidetään yhdenjaksoisena eläkelaitosten keskinäisen vastuunjaon määräytymisessä (TEL:n 12 §).

5.2

SITO-päätös

Automaattista katkaisua edeltäneestä työsuhdejaksosta annetaan pyydettyä TEL:n 10 a §:n mukainen sitova päätös. Päätöksessä ilmoitetaan eläkkeeseen oikeuttava työsuhdeaika sekä eläkepalkan perusteena

Lakiosasto

24.6.1993

olevat vuosiansiot. Jos SITO-päätös annetaan vasta katkaisun jälkeisen työsuhdejakson päätyttyä, päätöksestä tulee käydä ilmi molempien työsuhdejaksojen työsuhdeajat sekä eläkepalkan perusteena olevat vuosiansiot. Lisäksi päätöksessä tulee todeta, että lopullinen eläkepalkka voidaan määrätä vasta eläkepäättöksen yhteydessä.

5.3

Erillisten työsuhdejaksojen eläkkeet

Kun työsuhde on automaattisesti katkaistu, lasketaan työsuhdejakson eläkkeeseen oikeuttava aika, eläkepalkka ja eläke.

Kun katkaisun jälkeinen työsuhdejakso päättyy, lasketaan myös tämän työsuhdejakson eläkkeeseen oikeuttava aika, eläkepalkka ja eläke itsenäisen TEL-työsuhteen tavoin.

Jos katkaisua edeltäneen työsuhdejakson työsuhdeajasta jää täysien kuukausien yli ns. jäännöspäiviä, ne lisätään katkaisun jälkeiseen työsuhdeajkaan. Erillisten työsuhdejaksojen yhteenlaskettu työsuhde-aika on silloin saman pituinen kuin yhdenjaksoisen työsuhteen työsuhde-aika.

6

ELÄKKEIDEN VERTAILU

6.1

Ansaittujen eläkkeiden vertailu katkaisun jälkeisen työsuhdejakson päättyessä.

Eläkettä ei kuitenkaan määrätä erillisten työsuhdejaksojen eläkepalkkojen perusteella, jos yhdenjaksoisen työsuhteen eläkepalkan perusteella laskettu eläke on suurempi. Yhdenjaksoisen työsuhteen eläkepalkasta tulee siinä tapauksessa molempien työsuhdejaksojen eläkepalkka. Automaattista katkaisua ei kuitenkaan poisteta. Työsuhdejaksot ovat edelleenkin erillisiä, ja ne käyttäytyvät itsenäisen TEL-työsuhteen tavoin.

Jos taas erillisten työsuhdejaksojen eläkepalkkojen perusteella määrätty yhteenlaskettu eläke on suurempi kuin yhdenjaksoisen työsuhteen eläkepalkan perusteella määrätty eläke, pidetään työsuhdejaksojen eläkepalkkana niiden omaa eläkepalkkaa.

Lakiosasto

24.6.1993

Esimerkki

54-vuotias

1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
112800	116400	121200	124800	128400	132000	5000
				*****		

Katkaisua edeltävä ts-jakso A   Katkaisun jälkeinen ts-jakso B
automaattinen katkaisu

X on syntynyt 10.10.1940.

Automaattinen katkaisu: 31.12.1994

Työsuhejakso A: 16.10.84 - 31.12.94 = 122 kk + 15 pv

Työsuhejakso B: 1.1.95 - 18.1.97 = 24 kk ja 18 pv

Jäännöspäivät: 18+15=1 kk. 1 kuukausi lisätään jaksoon B.

Kuvion osoittamat ansiot on tarkistettu indeksillä.

Työsuhejakso A:n eläkepalkka on 9 900 mk/kk ja työsuhejakso B:n 10 850 mk/kk.

Erillisten työsuhejaksojen eläke:

A:	B:
$9\ 900 \times 122$	$10\ 850 \times 25$
----- = 1509,75 mk	----- = 339,06 mk
800	800

Erillisten työsuhejaksojen eläke yhteensä on 1848,81 mk/kk

Yhdenjaksoisen työsuhteen laskennallinen eläke:

Yhdenjaksoisen työsuhteen eläkepalkka on 10 550 mk/kk.

$$\frac{10\ 550 \times 147}{800} = 1\ 938,56 \text{ mk/kk}$$

Koska yhdenjaksoisen työsuhteen eläkepalkan perusteella laskettu eläke on suurempi, käytetään yhdenjaksoisen työsuhteen eläkepalkkaa molempien erillisten työsuhejaksojen eläkepalkkana vapaakirjoja laskettaessa.

Lakiosasto

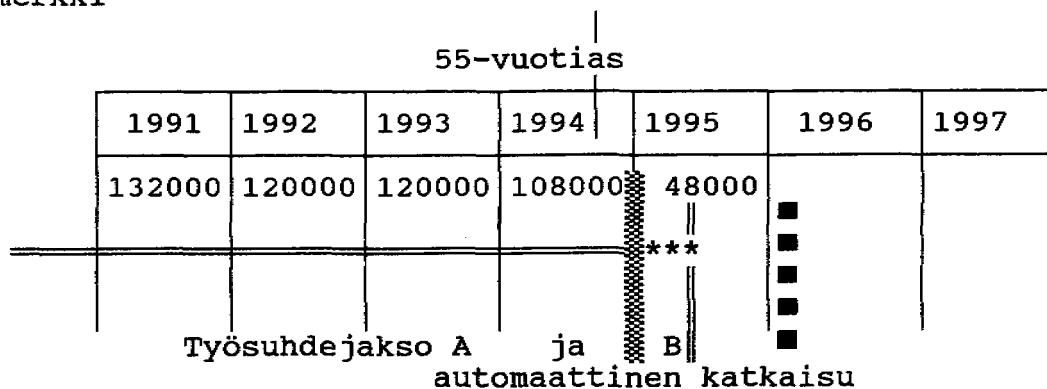
24.6.1993

6.2

Eläkkeiden vertailu eläketapahtuman sattuessa

Eläkkeitä verrataan uudelleen eläketapahtuman sattuessa, jos katkaistun työsuhteen jompaankumpaan työsuhdejaksoon liitetään tuleva aika. Vertailu tehdään uudelleen, koska tulevan ajan liittäminen katkaisuun työsuhteeseen voi muuttaa eläkepalkan laskemistavan edullisuusjärjestystä.

Esimerkki

X on syntynyt 10.10.1939

Automaattinen katkaisu: 31.12.1994

Työsuhdejakso A: 1.1.1985 - 31.12.1994 = 120 kk

Työsuhdejakso B: 1.1.1995 - 30.6.1995 = 6 kk

Eläketapahtuma 10.1.1996

Kuvion osoittamat ansiot on tarkistettu indeksillä.

Erillisten työsuhdejaksojen vapaakirjat:

A:

120 x 10000
----- = 1500 mk
800

B:

6 x 8000
----- = 60 mk
800

Yhteensä 1560 mk/kk.

Yhdenjaksoisen työsuhteen laskennallinen eläke:

126 x 9500
----- = 1496,25 mk
800

Erillisten työsuhdejaksojen yhteenlaskettu vapaakirjaeläke on suurempi kuin yhdenjaksoisen työsuhteen laskennallinen vapaakirjaeläke. Näin ollen työsuhdejaksojen vapaakirjat lasketaan ja rekisteröidään niiden omien eläkepalkkojen perusteella.

Lakiosasto

24.6.1993

Eläketapahtuman sattuessa vertailu tehdään uudelleen:

Tuleva aika liitetään 30.6.1995 päättyneeseen katkaisun jälkeiseen työsuhdejaksoon (työsuhdejakso B:hen).

1) Kummankin työsuhdejakson eläkepalkkana käytetään jakson omaa eläkepalkkaa ja tulevan ajan osuus lasketaan työsuhdejakso B:n eläkepalkan perusteella.

A	B
120 x 10000	111 x 8000
-----	-----
800	800
= 1500 mk	= 1110 mk

Erillisten työsuhdejaksojen perusteella laskettu täysitehoinen eläke on yhteensä 2 610 mk/kk.

2) Vertailun vuoksi tulevan ajan sisältävä eläke lasketaan olettaen, että tuleva aika liittyyi yhdenjaksoiseen työsuhteeseen.

Yhdenjaksoisen työsuhteen työsuhde-aika ja tuleva aika ovat yhteensä 231 kk.

231 x 9500

800
= 2743,13 mk

Yhdenjaksoisen työsuhteen perusteella laskettu laskennallinen täysitehoinen eläke on **suurempi** kuin erillisten työsuhdejaksojen perusteella laskettu täysitehoinen eläke. Katkaisu jää edelleenkin voimaan, ja tuleva aika liittyy työsuhdejakso B:hen, mutta työsuhdejaksojen eläkepalkkana pidetään yhdenjaksoisen työsuhteen perusteella laskettua eläkepalkkaa.

7

TEL:n 7 §:N 2 MOMENTIN SOVELTAMINEN JA AUTOMAATTINEN KATKAISU

TEL:n 7 §:n 2 momentin tarkoittamaa eläkepalkan harkinnanvaraista tarkistamista voidaan soveltaa sekä katkaisua edeltävään että katkaisun jälkeiseen työsuhdejaksoon kuten itsenäiseen, erilliseen TEL-työsuhteeseen.

TEL:n 7 §:n 2 momenttia voidaan soveltaa myös yhdenjaksoisena pidettävän työsuhteen eläkepalkkaan, jos työntekijän ansiotaso on alentunut katkaisun jälkeisessä työsuhdejaksoissa ennen automaattista katkaisua

Lakiosasto

24.6.1993

ilmenneen poikkeuksellisen syyn vuoksi. Jos eläkepalkan harkinnanvaraisen tarkistamisen edellytykset yhdenjaksoisena pidettävässä työsuhhteessa ovat mainitulla tavalla olemassa, automaattinen katkaisu poistetaan.

7.1

Erillisten työsuhdejaksojen eläkepalkan harkinnanvarainen tarkistaminen

Erillisten työsuhdejaksojen eläkepalkkaa harkinnanvaraisesti tarkistettaessa lasketaan työsuhdejaksojen eläkepalkka ensin kuten kohdassa 6.1 ja 6.2 on selostettu. Sen jälkeen lasketaan työntekijän kokonaiseläke.

Jos työntekijän ansiotaso on jommassakummassa työsuhdejaksossa alentunut sen työsuhdejakson vakiintunutta ansiotasoa alemmaksi tai noussut vakiintunutta ansiotasoa ylemmäksi, työsuhdejakson eläkepalkkana voidaan pitää jakson vakiintunutta ansiotasoa, jos muut 7 §:n 2 momentin soveltamisen edellytykset ovat olemassa. Sen jälkeen kun työsuhdejakson eläke on laskettu tämän harkinnanvaraisen eläkepalkan perusteella, lasketaan työntekijän kokonaiseläke.

Jos kokonaiseläkkeitä vertaamalla käy ilmi, että työsuhdejakson ansiotason alentumisen tai nousun vaikutus työntekijän kokonaiseläkkeeseen on merkittävä (alentumisen osalta ainakin 7,5%), pidetään tämän työsuhdejakson eläkepalkkana harkinnanvaraista eläkepalkkaa ja näin saatua kokonaiseläkettä työntekijän lopullisena eläkkeenä. (Esimerkki liitteenä)

7.2

Yhdenjaksoisena pidettävän työsuhteen eläkepalkan harkinnanvarainen tarkistaminen

Yhdenjaksoisena pidettävän työsuhteen eläkepalkka voidaan määrätä harkinnanvaraisesti vain silloin, jos työntekijän ansiot ovat alentuneet yhdenjaksoisen työsuhteen vakiintuneesta ansiotasosta. Edellytyksenä on, että ansioiden alentumisen aiheuttanut poikkeuksellinen syy on ilmennyt ennen automaattista katkaisua ja että ansiot ovat alentuneet myös katkaisun jälkeisessä työsuhdejaksossa.

Jos TEL:n 7 §:n 2 momentin soveltamisen edellytykset ovat olemassa, automaattinen katkaisu poistetaan ja työsuhdetta pidetään yhdenjaksoisena TEL-työsuhteena. Automaattisen katkaisun poistaminen tulee kysymykseen vain tässä tilanteessa.

Lakiosasto

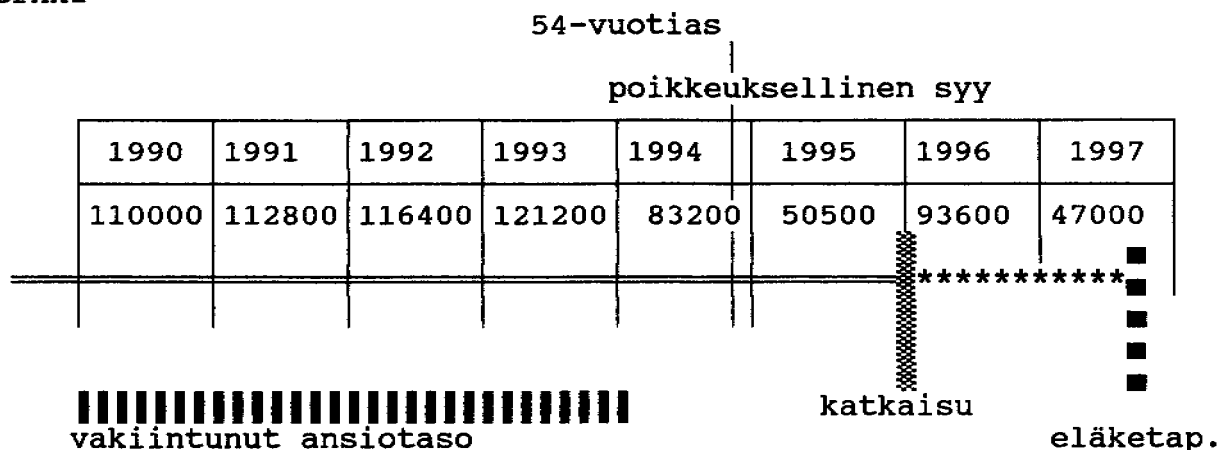
24.6.1993

Eläkepalkan harkinnanvaraisen tarkistamisen edellytyksenä olevaa merkittävää vaikutusta arvioitaessa, lasketaan ensin erillisten työsuhdejaksoiden eläkkeet kuten kohdassa 6.1 ja 6.2 on selostettu. Tämän jälkeen lasketaan työntekijän kokonaiseläke.

Sen jälkeen lasketaan yhdenjaksoisena pidettävän työsuhteen eläkepalkka ennen poikkeuksellista syytä olleen vakiintuneen ansiotason perusteella. Tämän jälkeen lasketaan yhdenjaksoisen työsuhteen eläke ja työntekijän kokonaiseläke.

Se, onko TEL:n 7 §:n 2 momentin soveltamisella merkittävä vaikutus työntekijän eläketurvaan, saadaan selville, kun näitä kokonaiseläkkeitä verrataan keskenään. Jos vaikutus on merkittävä (ainakin 7,5 %), määrätään yhdenjaksoisena pidettävän työsuhteen eläkepalkka soveltaen eläkepalkan harkinnanvaraista tarkistamista.

Esimerkki

Työntekijä on syntynyt 10.10.1940.

Työsuhde on alkanut 1.2.1985.

Automaattinen katkaisu on tehty 31.12.1995.

Eläketapahtuma 1.7.1997

Kuvion osoittamat ansiot on tarkistettu indeksillä.

Aikaisemmat vapaakirjat 2 900 mk/kk.

Katkaisu edeltävä jakso 1.2.85-31.12.95 = 131 kk

$$\text{Eläkepalkka } 30 \times \frac{116400 + 83200}{720} = 8316,67 \text{ mk/kk}$$

$$\text{Eläke } \frac{131 \times 8316,67}{800} = 1361,85 \text{ mk/kk}$$

Lakiosasto

24.6.1993

Katkaisun jälkeinen jakso 1.1.96-10.10.2005 = 117 kk

$$\text{Eläkepalkka } 30 \times \frac{93600 + 47000}{540} = 7811,11 \text{ mk/kk}$$

$$\text{Eläke } \frac{117 \times 7811,11}{800} = 1142,37 \text{ mk/kk}$$

Erillisten työsuhdejaksojen eläkkeet yhteensä
2 504,22 mk

Yhdenjaksoinen työsuhde
1.2.1985 - 10.10.2005 = 248 kk

Eläkepalkka vuosien 1993 - 1996 ansioista

$$30 \times \frac{83200 + 93600}{720} = 7366,67 \text{ mk/kk}$$

$$\text{Eläke } \frac{248 \times 7366,67}{800} = 2283,67 \text{ mk/kk}$$

Erillisten työsuhdejaksojen perusteella laskettu eläke on suurempi, joten 2 504,22 mk/kk otetaan kokonaisaläkkeeseen, kun merkittävää vaikutusta lasketaan.

Eläkepalkan harkinnanvarainen tarkistaminen:
Poikkeuksellinen syy on ollut ennen automaattista katkaisua. Katkaistun työsuhteen vakiintuneena ansiotasona pidetään vuosien 1990 - 1993 palkkatasoa. Näin ollen eläkepalkka lasketaan vuosien 1990-1993 perusteella.

$$\text{Eläkepalkka } 30 \times \frac{112800 + 116400}{720} = 9550 \text{ mk/kk}$$

$$\text{Eläke } \frac{248 \times 9550}{800} = 2960,50 \text{ mk/kk}$$

TEL:n 7 §:n 1 momentin mukaan laskettu kokonaisaläke: 2504,22 + 2900 = 5404,22 mk/kk

TEL:n 7 §:n 2 momentin mukaan laskettu kokonaisaläke: 2960,50 + 2900 = 5860,50 mk/kk

Harkinnanvaraisen eläkepalkan soveltamisen vaikutus kokonaisaläkkeeseen on 8,4 %, joten eläkepalkka voidaan määrätä TEL:n 7 §:n 2 momentin mukaisesti.

Lakiosasto

24.6.1993

Automaattinen katkaisu poistetaan. Työsuhteen eläke on 2960,50 mk/kk ja työntekijän kokonaiseläke on 5860,50 mk/kk.

8
TEL:n 2 §:N 3 MOMENTIN MUKAINEN TEKNINEN KATKAISU JA AUTOMAATTINEN KATKAISU

Jos työsuhteeseen on tehty TEL:n 2 §:n 3 momentin mukainen tekninen katkaisu, otetaan automaattisen katkaisun edellytyksenä olevaa 10 vuoden työsuhteai-
kaa laskettaessa aika huomioon teknisestä katkaisus-
ta eteenpäin.

Esimerkki

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
51 v	52 v.	53 v.	54 v.	55 v.	56 v.	57 v.	58 v.	59 v.	60 v.
TEL-työsuhde 1.1.63 alkaen, palkka 10 000 mk/kk									
			Katkaisun jälkeen palkka 6 000 mk/kk						
Tekninen katkaisu 10.92									

Automaattisen katkaisun edellytyksenä oleva 10 vuoden työsuhteai-
ka lasketaan vasta vuodesta 1992 alka-
en. Automaattista katkaisua ei tehdä, koska työntekijä ehtii täyttää 62 vuotta edellisen kalenterivuoden aikana, ennen kuin 10 vuotta on kulunut teknisestä katkaisusta.

Teknisen katkaisun poistaminen
TEL:n 2 §:n 3 momentin mukainen tekninen katkaisu poistetaan, jos eläketapahtuma sattuu ennen kuin kaksi vuotta on kulunut teknisestä katkaisusta.

Jos tekninen katkaisu poistetaan eläketapahtuman johdosta ja yhdenjaksoinen työsuhde tämän poistamisen vuoksi täyttää 10 vuoden jatkumisen vaatimuksen, työsuhteeseen tehdään eläkettä laskettaessa automaattinen katkaisu.

Lakiosasto

24.6.1993

edellytykset ovat tässä esimerkissä olemassa, tekninen katkaisu poistetaan.

Automaattista katkaisua ei teknisen katkaisun poistamisen jälkeen kuitenkaan tehdä, koska koko työsuhteen eläkepalkka on jo määrätty TEL:n 7 §:n 2 momenttia soveltaen.

9

SOVELTAMISALA JA VOIMAANTULO

Työsuhteen automaattisen katkaisun sääntöä sovelletaan yksityisellä sektorilla ainoastaan TEL:n piiriin kuuluviin työsuhteisiin. Säännöksiä sovelletaan 1.1.1994 alkaen, ja automaattinen katkaisu voidaan näin ollen tehdä ensimmäisen kerran 31.12.1994.

Kaikkien 54 - 62 vuotta täyttäneiden työntekijöiden työsuhteet, jotka ovat jatkuneet 31.12.1994 vähintään kymmenen vuotta, katkaistaan automaattisesti 31.12.1994.

Lakiosasto

24.6.1993

ESIMERKKI TEL 7 §:N 2 MOMENTIN SOVELTAMISESTA TYÖSUHDEJAKSON ELÄKE-PALKKAA LASKETTAESSA

Työntekijä on syntynyt: 10.10.1936

Vanhuuseläketapahtuma 10.10.2001

Hänellä on rekisterissä vapaakirja työsuhteesta A: 3 100 mk/kk.

Työsuhde B alkaa 1.2.1985. Automaattinen katkaisu tehdään 31.12.1995.

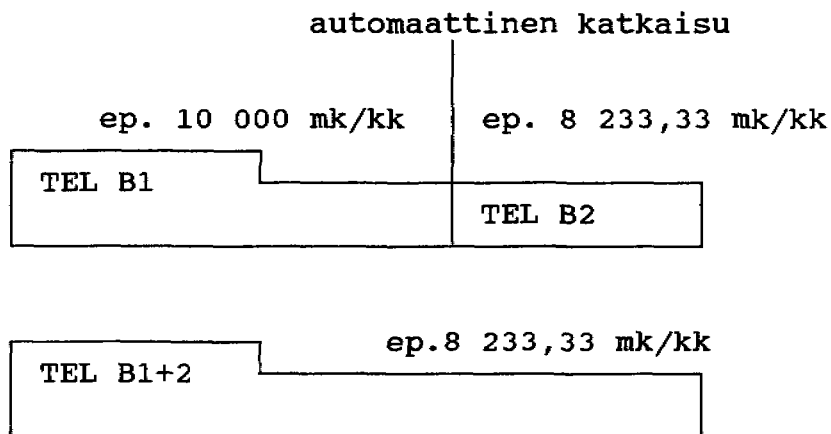
Työsuhdejakso B1 1.2.1985 - 31.12.1995 (131kk)

Työsuhdejakso B2 1.1.1996 - 10.10.2001 (69 kk)

Ansiot: v. 1987	159 000 mk	v. 1995	105 000 mk
1988	158 800 "	1996	103 000 "
1989	158 000 "	1997	99 800 "
1990	157 000 "	1998	99 600 "
1991	121 200 "	1999	98 000 "
1992	120 500 "	2000	97 000 "
1993	120 000 "	2001	85 000 "
1994	120 000 "		

Ansiot on tarkistettu indeksillä.

Katkastun työsuhde B:n eläkkeen laskeminen:

	131 x 10 000			
Työsuhdejakso B1	-----	= 1637,50 mk/kk	)	
	800		)	
			)	2 821,05 mk/kk
	69 x 8 233,33		)	
Työsuhdejakso B2	-----	= 1183,54 mk/kk	)	
	480		)	
	131 x 8 233,33	69 x 8 233,33		
Yhdenjaksoinen B1+B2	-----	+ -----	=	2 531,75 mk/kk
	800	480		

Lakiosasto

24.6.1993

Erillisten työsuhdejaksojen yhteenlaskettu eläke on suurempi kuin yhdenjaksoisen työsuhteen laskennallinen eläke. Työsuhdejaksojen eläkepalkkana käytetään niiden omaa eläkepalkkaa.

Kokonaiseläke: TEL A	3100,00
TEL B1 + TEL B2	2821,04

	5921,04 mk/kk

Eläkepalkan harkinnanvarainen tarkistaminen:

Eläkkeenhakija on vaatinut katkaisua edeltävän työsuhdejakson eläkepalkan määräämistä harkinnanvaraisesti.

Ansiot ovat alentuneet poikkeuksellisesta syystä vuonna 1991.

Tässä esimerkkitapauksessa on katsottu, että yhdenjaksoisena pidettävässä työsuhhteessa ansiotaso on vakiintunut ansioiden alentumisen jälkeen jo niin pitkänä aikana, että eläkepalkan harkinnanvaraista tarkistamista ei voida soveltaa yhdenjaksoisena pidettävän työsuhteen eläkepalkkaan.

Työsuhdejaksojen B1:n ja B2:n eläkepalkka on laskettu TEL:n 7 §:n 1 momentin mukaan:

	ep. 10 000 mk/kk		ep. 8 233,33 mk/kk
TEL A	TEL B1		TEL B2

 vakiintunut ansiotaso 13 200 mk/kk

	ep. 13 200 mk/kk		ep. 8 233,33 mk/kk
TEL A	TEL B1		TEL B2

TEL B1 eläkepalkkana pidetään työsuhdejakson vakiintunutta ansiotasoa 13 200 mk/kk

Työsuhdejakson B1 eläke lasketaan uudelleen:

Työsuhdejakso B1 $\frac{131 \times 13\ 200}{800} = 2\ 161,50$ mk/kk

Lakiosasto

24.6.1993

Kokonaiseläke:	TEL A	3 100,00
	TEL B1 + TEL B2 (2161,50+1183,54)	3 345,04
		-----
		6 445,04 mk/kk

Harkinnanvaraisen eläkepalkan soveltamisen vaikutus kokonaiseläkkeeseen on 8,8 %. Näin ollen työsuhdejakso B1:n eläkepalkka määrätään TEL:n 7 §:n 2 momenttia soveltaen.
Työntekijän kokonaiseläkkeeksi tulee 6 445,04 mk/kk

Lakiosasto

24.6.1993

ESIMERKKI TEL:N 7 §:N 2 MOMENTIN SOVELTAMISESTA YHDENJAKSOISENA PIDETTÄVÄN TYÖSUHTEEN ELÄKEPALKKAA LASKETTAESSA

Työntekijä on syntynyt 10.10.1937.

Eläketapahtuma 16.1.1997.

Vapaakirja työsuhteesta A on 3 100 mk/kk.

Työsuhde B alkaa 1.2.1985. Automaattinen katkaisu tehdään 31.12.1995.

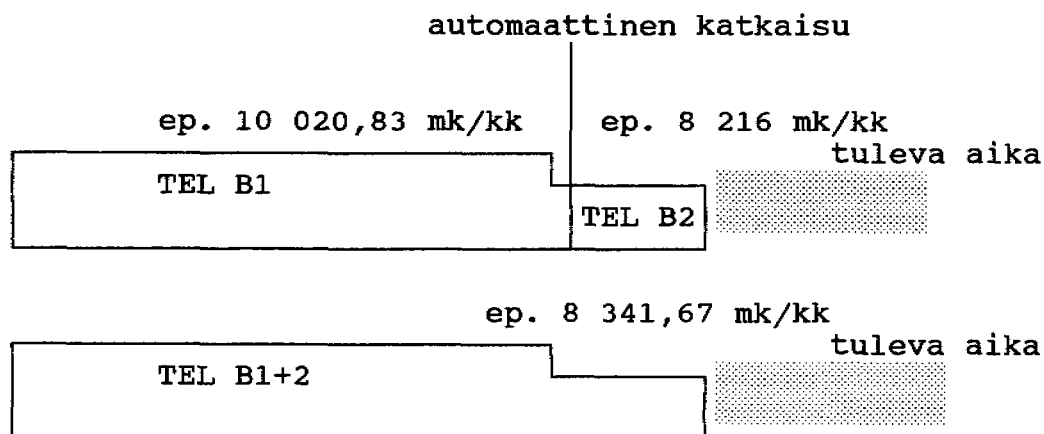
Työsuhdejakso B1 1.2.1985 - 31.12.1995 (131 kk).

Työsuhdejakso B2 1.1.1996 - 15.1.1997 + tuleva aika 10.10.2002 asti (81 kk).

Ansiot: v. 1991	149 000 mk
1992	148 000 "
1993	140 000 "
1994	100 500 "
1995	99 000 "
1996	99 700 "
1997	3 000 "

Ansiot on tarkistettu indeksillä.

Katkaistun työsuhde B:n eläkkeen laskeminen:

Työsuhdejakso B1	$\frac{131 \times 10\,020,83}{800}$	= 1 640,91 mk/kk)
		) 2 472,78 mk/kk
Työsuhdejakso B2	$\frac{81 \times 8\,216,-}{800}$	= 831,87 mk/kk)
Yhdenjaksoinen B1+B2	$\frac{212 \times 8\,341,67}{800}$	= 2 210,54 mk/kk

Lakiosasto

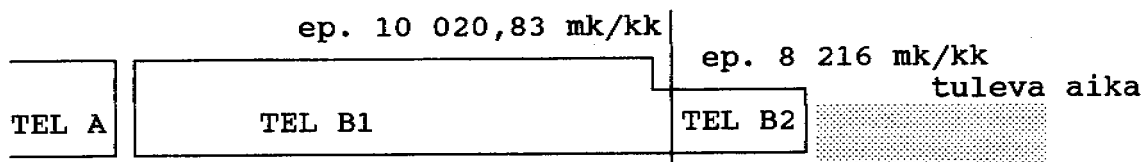
24.6.1993

Erillisten työsuhdejaksojen yhteenlaskettu eläke on suurempi kuin yhdenjaksoisen työsuhteen laskennallinen eläke. Työsuhdejaksojen eläkepalkkana käytetään niiden omaa eläkepalkkaa.

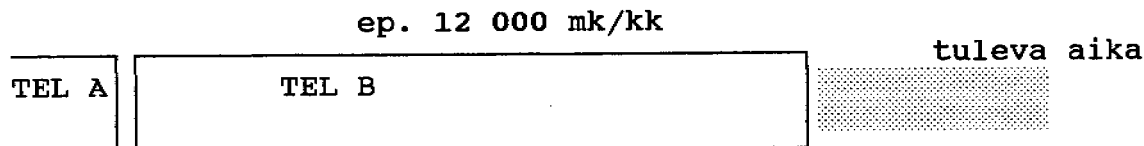
Kokonaiseläke: TEL A 3 100,00
 TEL B1 + TEL B2 2 472,78
 -----
 5 572,78 mk/kk

Yhdenjaksoisena pidettävän työsuhteen eläkepalkan harkinnanvarainen tarkistaminen:

Eläkkeenhakija on vaatinut yhdenjaksoisena pidettävän työsuhteen eläkepalkan harkinnanvaraista tarkistamista.
 Ansiot ovat alentuneet poikkeuksellisesta syyistä vuonna 1995.
 Työsuhdejaksojen B1:n ja B2:n eläkepalkka on laskettu TEL:n 7 §:n 1 momentin mukaan.

vakiintunut ansiotaso 12 000 mk/kk

TEL B:n eläkepalkkana pidetään yhdenjaksoisen työsuhteen vakiintunutta ansiotasoa 12 000 mk/kk.

Yhdenjaksoisen työsuhteen eläke lasketaan uudelleen:

$$\text{Työsuhde B} = \frac{212 \times 12\,000}{800} = 3\,180 \text{ mk/kk}$$

Kokonaiseläke: TEL A 3 100,00
 TEL B 3 180,00
 -----
 6 280,00 mk/kk

Harkinnanvaraisen eläkepalkan soveltamisen vaikutus kokonaiseläkkeeseen on 12,7 %. Näin ollen TEL:n 7 §:n 2 momentin soveltamisen edellytykset ovat olemassa. Työsuhteen automaattinen katkaisu poistetaan. Työntekijän kokonaiseläkkeeksi tulee 6 280 mk/kk.